

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн

ШЫН

№ 86 (14810) 1992 чылдың май 6, среда Солунга ат салган шагы 22.15. Чагыдар өртөө 10 коп. Садап өртөө 1 рубль.

БӨГҮНГҮ НОМЕРДЕ:

- 1-ги арын — Кызылга Частын, куш-ажылдын байырлалын эрттиргени. «Найрал» ассоциациясынын дугайында чазак доктаа-лы.
- 2-ги арын — Москвада төлөө черинин дугайында. Көдээ ажил-агый килдизинин почтазындан.
- 3-кү арын — Чай чоокшулаан, эпилстан-ция канчаар ажилдап турарыл? Америка кризистен канчап үнгенил?
- 4-кү арын — Өг-бүлөгө куш-ажыл кижи-зидилгези. Чарлалдар.

ЧАСТЫҢ БОЛГАШ КУШ-АЖЫЛДЫҢ БАЙЫРЛАЛЫНДА

КЫЗЫЛЧЫЛАР МАЙ 1-НИҢ БАЙЫРЛАЛЫНЫҢ ҮЕЗИНДЕ.

ОНДАР ОХЕМЧИКТИҢ ФОТОЛАРЫ.

Моон мурунда үелерде ССР-ге болгаш Бүгү-делеге дыка хой үенин дургузунда быжым-биле туруп келген Май 1-нин байырлалын Россия Федерациясынын амгы чыгаа аде алап, ону Частын болгаш куш-ажылдын байырлалы деп эткен.

Бо байырлалдын ук төгүзүн алар болза, ол политиктиг ужуру-тургалы турган дээрин аныктыкта база катан сагындырып каары артык эвес. Дүшкөн ССРЭ-нин үезинде болза бо байырлал куш-ажылды кол-лективтер, бұдүрүгелер боттарынын куш-ажылды чедикшиктеринин дугайында рапортулуп, түнээр турган. А байырлап чыскаалынын мурунку озурунуга чүгө мурунчак бұдүрүгелеринин, коллективтеринин төлөөлөрү чоруп турган болгай.

Ам байдал шуут өскөрүгөн. Республика шайысчалынын Ленин шөлүгө байырлап чыскаалы, ура-димииттиг, ыр-шооругу коллоналар болбаан. Хоорай иштиге кымал-чайт кылдыр азыл тургулаан турктарымыс-даа, лоуду-лакаттарга даа холбөнгөн. Сактырга, чамдык кижилерге байырлап-чүгө эвес-даа ышкаш кылдыр сагындырган.

Кызылчыларым болгаш аалчыларым чачылга болган дымшарың чери — Културанын болгаш дымшарың Н. Гастелло аттыг партияң Частын болгаш куш-ажылдын байырлалыңга турса-

каткан аны-бүрү култур-лук хемчеглер, спортту маргылдалар, оюн-тоглоо эртеңини он шакта-ла эгелээн. Байырлап иштин кири кеттирген улук-бичин кижилер ол хүн эртеңки-ле ынаар шуужуп, айна болулаан оюн-тоглоога киржип, спортту маргылда-ларга чедип келген.

Частын болгаш куш-ажылдын байырлалы чедип келген чамдык кижилер-биле ужуражиш, оларын бо байыр-лалга хамаарыштыр чугаа-лан өскөртүп маанак кирээли.

Кызылдын хожуң тудугжу-зу Александр ВРИТ: — Бодум ам дөртөн хар

таарымчалыг байдаллар тур-густунуп турар-дыр. А бо чыл-ды хеме станиязы амга чедир ажылдавын турары хо-мудачыг-дыр. Чүге дие эрте-кен чылдарда бо үелер уругла-рым, кайдамы ына-ла хемел-ээр улус бис. Тыва хүрешти колдуунда-ла Май 9-та — Тил-деге хүнүнде көөр кижи мен. Айна эи шырак мөселерин көрүксөр мен.

Студент Байлак МОНГУШ: — Май бирин байырлалын Кызылда ам үш удаа эрттирип тур мен. Моон мурунда об-щественге чуртуп тураум, ам акым сугиң бажынында тур мен. Радио, телевизорада чамдык солун дачымдагалар бар-даа болза, бажыңга орарга «сагыш» ачыг боорга, парктан чедип келдим. Парк иштинде харыл байырланч-дым. Аныктар хой. Салың-аймак-даа бар. Ам концерт көөрүм бо. Черле ынаш бо байырлап мурунку чылдарга деңизерге, шоолуг эвес-тир деп болдар мен.

Културанын болгаш дым-шарыңдын партияң болган байырлалын бир кол кезээ — Кызыл хооруксукомунун ча-нында култура килдизиниң ары болгаш тапчы ансамбли-нин артистеринин концерти болган. Делелге салыны бая-рында чаа тургускан баартак-тың кырыга хоорайның ин-тернационалы артистеринин концертин дымшанган чон улук сонургуал-биле көргөн.

Ук ансамбль тургустуна-нында бээр чоокта чаа боду-чуң кижиге харааның эрттир-үүсүн чон билди. Бо үенин дургузунда оон киржикчиле-ри чүгө Тывага эвес, дүшкөн ССРЭ-нин эвилдедешкен рес-публикаларыга, крайларга, об-ластарга, автономнук рес-публикаларга кам уада чедип, тыва чоңун болгаш өске-даа националын бот-тыңың уран чүүдү үр үеде бараалгалып, ойнап келген. Ам ук ансамбль-ни киржикчилерин аразында ат-сугарыг артистер чыл келген тудум немежип турары өөрүнүгү. Ансамбль-нин артистерин аразында чамдык кижилер пенсияге үн-зе-даа, ук уран чүүл коллек-тивни ам-даа каргайып, чоңун мурунуга бараан болуп турар хөвээр. Ансамбльдин ишти-рыни, таңычылар бөүрүң бол-гаш ий-чангыстың таалаңгыч-тырың, баштак таңшылар-

ыны кызылчылар болгаш аал-чылар ол хүн магадал, дыңап көргөн.

Байырлап хүнүнде урутла-рың четтикпейи манай турга-ны тоодугаш хоорайга аны-бүрү ойнап болган. Айна уруула чаада-тергелерин бол-гаш ойнап чык машина-ларны мурун, ак-кара база өшүтүп тургалта да-веле-ри-биле турскаал кылдыр тырттыр ил турдулар. Улук бичин кижилерин ат-тракционнар шөлүгө «кижи бажы кынар» болган. Ила-ныг дээрже үндүр дескинип турар улук дугуйга олуруп алган, партия догандыр азы хоорайнын ук-жымдын көрүп сонургуалар дээ кижилер найм хой болду. Оон чогуун-да электри күжү-биле ажил-дар чык машиналарда була-ла элеч улук. «Демир-жол-га» болгаш «Хөгүл кару-сыл» база-ла ынагы. А бо чүүл чүүдөргө өртеп эртеп чыгып чүгээр чык тургай. Ам чугаажок өскөн. Ындаг-да болза ажим-төдүн ойнадып, хөгөлдүн дымшандыр дээ кижилер ол ар өртектөргө баарыңа.

Парктик билимд болгаш

теңис залдарыңа аныктар болгаш хоочуннар даа хой болган. Теңиске хоорайның бирги чери дээ маргылаа байырлап бұдүзүнде эртен. Оон тилекчилеринге хүндүлүг бажың болгаш эртектик белектерин тывыскам.

Кызылдын он дөрт дугаар ортумак школанын бажы-лары болгаш өөреникчелери бисте ховар дээ чүүл — ына-бүрү куштарын делелгезин алап кылган. Ол куштарын аразында салаа бажы деп би-ччилерден эгелээ, бола-хөкүмөттерини каш азы хө-күмөттериниң чедир делел сал-ган. Делелгезин удурутку-ларың чугаалап турарың оон-да өске хөкүмөттерин алып деп турар. Ынаганш он дөрт дугаар школаның бааза-зыңга куштар алып, оларны аны-агы хемле-ри ол өстүрүп турса — бааза чоруту тургустун бээр дээр эңге бажыңар илереп турар. Частын болгаш куш-ажыл-дын байырлалыңга турса-кач тыва хүреш маргылаа-зын бо уазада Россияны

профилелдеринин Тыва рес-публика чөвүлени болгаш хоорайның спорт комитетин ор-ганадап эрттирген. Паржа дымшанган чоңун хой кезин маанак келген болгаш кым-на шугаар ирди азы свөгү са-лыларын четпейи манай көргөнөр. Чүге дие мында республиканың каш даа кижиге чемпионы Кызыл районун «Шамбалы» совхозунда Вла-димир Монгуш, оон думмак үстүде адаамын спорт ин-тидизинин инструктор Алс Монгуш, Красноярскини, агро-инженердинин Тывада филалынын студентини Маа-дыр Монгуш, Тес-Хемден Се-ргей Давила, Кызылда Алек-сандр Ооржак болгаш өске-лер-даа хүрежип келген.

Үш салыг эртеңки соода дөрт мөге арткап. Оон дээр-ге Маадыр Монгуш. Сут-Хөле мөге Николай Сылан-оолдун думмак Уран-оол. Тонгак болгаш Чалаянал Алс Монгуш (Ирчи салгал), Владимир Монгуш думмак Алек-сандр Ооржак болгаш өске-лер-даа хүрежип келген.

Тыва Республиканың Министрлер Чөвүлелинде ЧЕДИР ШИИТ ПИРАЕТТИН МЭЭН

БАЗА КАТАП САГЫНДЫРЫП КААЛЫ

Бо чылдың апрель 25-те үнгөн № 81 «Шын» солунда «Чар-лалдар, байыр чедир-ишкенирин» деп эге-биле парлаттыңан чүүдө шупту чарла-лар төлевирлиг болу-рунун дугайында то-ларгай-биле бижээң.

Ынчангаш ша ындыг чарлалдарын солон дам-чыштыр бээрин күзөө-нер 64 алдан дөрт) рубльди төлээр. Бо дээр-ге эи эвээш хемчээди-дир. Чарлалдарын сөзү-нүз хемчээли көвүдээр болза, төлевир база ул-галдыр. Ону төлээрде «Шын» солунунуң бух-галтериясыңа төлээр азы районнарда чурттак-чылыг суурларда хары-лаа саалырларын «Шын» солунун агар санынче ТЫВА СОЦ-БАНК № 363305 МФО 264192-же шилчидер. Ол чарлалдарын чору-ларда шилчиткен ака-рын документтен чар-тык ай бурунгаар чар-ла-биле катай чорула-рын база катан сагы-дырып каалы.

«Шынны» редколлегиясы.

МАНААЛЫҢАҢАР. ҮЕ КӨРГҮЗҮПТЕР

Статистиканың берген сан-чургайлары чазыг чок көрүлгөр деп шандала тура бұзурп чораан бис. «Эде тургустунушкуну» чылдарында статистика эргеледери берин турары сан-чургайларга, дымадандарга бұзурп арай-ла кошкы берген, а рынок харылаа-ларынын үезинде статистика эргеледерини берин турар саймыла чиге чүүдөр ховартан, сан-чургайлар бай-далын шыныгына дүшүсө деп чугаалар тыштып келген. Узус ажил-агыйында чү болуп турарын хай-гааран, сан-чургайлары чым турар организациа Тыва Республиканың Статистика эргеледерин аныкта, республикага чок үеде болганда, чигиниң тургуусса-лаа, оон берген дымадандыгыңа кичээңгейлиг бооп артышкан бис.

1992 чылды эгелчелиг «эде тургустунушкуну» чылы, рынок харылаа-ларынын эзи-ди чугаалап болур. Рынок харылаа-ларыңдан чүү үнери ам-даа кымга-даа билдинмес. 6-7 чыл эртеге, рынок харылаа-ларынын «чугурага» чыгып, азы чок болза, чыды бээрже, чүвениң ужу-бажы көстү-ле бээр ынаан. Ам дээр-езинде бо чылдын баштайгы үш айында канчаар ажилда-нымысты республиканың Статистика эргеледерин берген дымадандыгыңдан, сан-чур-гайларыңдан көрөөлөр.

Тываларың ий мнак чөм — ЭТ-ЛЕ болгай. 1992 чылдын үш айында малды болгаш куш аймаан эңке дуужарып, эртен чылдын ол-та үезинге деңизерге, 33 хуу кызырдып, мый-ымыг бода малдын саны — 9,7 хаваның — 13,7, шээр малды — 18,5 хууга эвээжээт. Малдын оюн ховары чүгээр чигиниң-биле 2 кат-к көвүдүр. Бываларың тө-рүттүрүн 11 хууга, хаван оолдарың — 25, анай, хура-гарың — 26 хууга кызыр-дып. Би-тээ, малдын баш-саны кызыртып турар чүе болганда, дайнар ээт, ижер сүт дән ышкаш малдан алып шупту продукция эвээжээ-дир. Ама кымны буруула-дыр бис? Намыктын мурунда боттарымысты буруулаатын дээр-ле боор. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис. Тывалар ботта-ры мал азырап шылаас бол-дуз-ле бис.

продукцияны мөшөп сэдериң өртөө 14,4 катан өскө-дө болза, республикада ин-тидиз-биле үелүрү бараанын бұдүрүр 1992 чылдын баштайгы — кварталында эр-кен чылдың ол-та үезинге ден-изерге, 15 хууга кызырдып. Чүгө КЛБ болгаш хаб кыл-дылары бұдүрүр шоолуг эвес көвүдүр. Далган бұдү-рер харин 12,5 хууга өскөн. Хлеб болгаш хаб кылдылары бұдүрүр бичин көвүдүр-даа болза, далганың колдуунда республикага. Саны артып-дан өөрүрүп турар болгай.

1992 чылдың апрель 1-нин байламы-биле алырга, кол-хоотарда, соокоттарда хой техника үрелик бооп турар. 4 тракторунуң бирээзи, 3 авто-машинаның бирээзи-ле үрел-тен, ажилга чок турар. Ша-кымдыг чүүдүрү чылдагыны ажы-лалың байында. артык кектерин чедешесинде.

Тудуг материалдарын өр-төөнү канчаар-да аажок улгатакын тудуг тузарын оожумданырыңа, оон хемчээ-лин кызырларыңа чедирген. Чижээтүрге, чуртталга ба-жылары тударыңа капитал салыңгычпар шингээди алы-ры бо чылдын бирги кварта-лында эртен чылдын баштай-гы кварталында деңизерге, 23 хуу кызырдып.

Өртектерин улгатакын, кы-вар-чар чүү-биле ханы-рылганын эвээжээң, артык кектерин чедешестизин ан-тотканысп. биле чүк болгаш пассажиерләр сөөртүрүп кызы-рып. Бо чылдын бирги квар-талында Кызыл хоорайнын иштинге пассажиерләр аягыш-тырарыңды маршруттарыңа

эвээжеткен азы 51 хууга кы-зырдып. Маганизнерде БАРАА-НАР бар-даа болза, олар-дын өртөө улук болганын чурттакчы чоңун хой кезин оюн салып алып арзага чок. Бирги кварталда чоңун са-дып алган баранарыңды өр-төө 8,7 катан улгаткан. Ажил-дар туур кижиге бұдүрүрүн айда ортумак орутулган 5,5 катан өссө-даа, оон бараан садып алырыңды арга чогу-устунда сан-чургайлар ба-датыпкан турар-дыр. Өртектөр чоңун орутулганы мурун өзүп турары оон-на көсүт.

Рынок харылаа-лары, өр-тектерин сула салганы, күрүне бисти магалыг чагай чур-талга чедирин кээп болур деп, Россиянын чыгаа, эконо-миканы удурутп башкарып турар кижилер аазавышан. Ынчалза-даа чурттакчы чоңун хой кезинин амырал-чуртталгыңа байлаа бак-чылар, продукция бұдүрү-рүн хуудулап олурарын ста-тистика эргеледерин дымаданды-лары керешилеп турар-дыр. Бүгү чүе эи талааның чөөр-ту эскерди бээр чылаас.

Манаалыңар. Үеи чыгыч чок шинтекиң дээр болгай бис. Шангыр-оол СУВАН. («Шынны» таймырла-кчыны).

ТЫВА РЕПУБЛИКАНЫҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНДЕН

Ала-чурттуң Улук дайымын киржикчи, тыва эки тура-чы, куш-ажылдын хоочуну Оюн Кавелич ООЛАКТИН аар арааш мөчээни-биле хоабшарт Тыва Республиканың Министрлер Чөвүлели оң төрөлөңгө болгаш чок кижилеринге ханы кажымдалды илергейлеп тур.

ООН-МООН ТЫПТЫНЫП ТУРГАШ...

ЧЫЛДАГА АННАР МЫНДЫГ СОЛУННАР РЕФОРМА ДУГАИЫНДА

Час узамдыгып, соок хүнер ам-даа уламчыламыш...

С-Сергей Биче-оолович, силерни санитар-эпидемиология хайгааралык...

шынарынны баксыраанымдан. Чижектер хай аш-чөмчө шы...

Интервью

нун ижер суунун алыр черинде девясээрине туду...

демология төптеринге, чер-черлеринге аш-чөмчө сазар...

Россия экономикагъи моорашыкында ам-даа өнгары...

КАРААМ ЧАЖЫ ТӨКТҮП ОРДУ

Улут-Хем, Чаа-Хөл районнара Кызилдаа өренил...

Зинтериян бунунун мержежи чыгында мени дери...

СОЛУН АЛБАСТАДЫВИС

Бай-Хак суунун Пушкин кулмузунда чурттап тур...

Магазинер бараннар өң-не эржекко чутуда бараннар...

Уаумбара САРЫГ-ООЛ

Төгүүнү чергелешкээ

ЧҮГЛЕ ЧҮС ХОНУК

Бистин чуртувус биле АКШ-тын аразыназ делис...

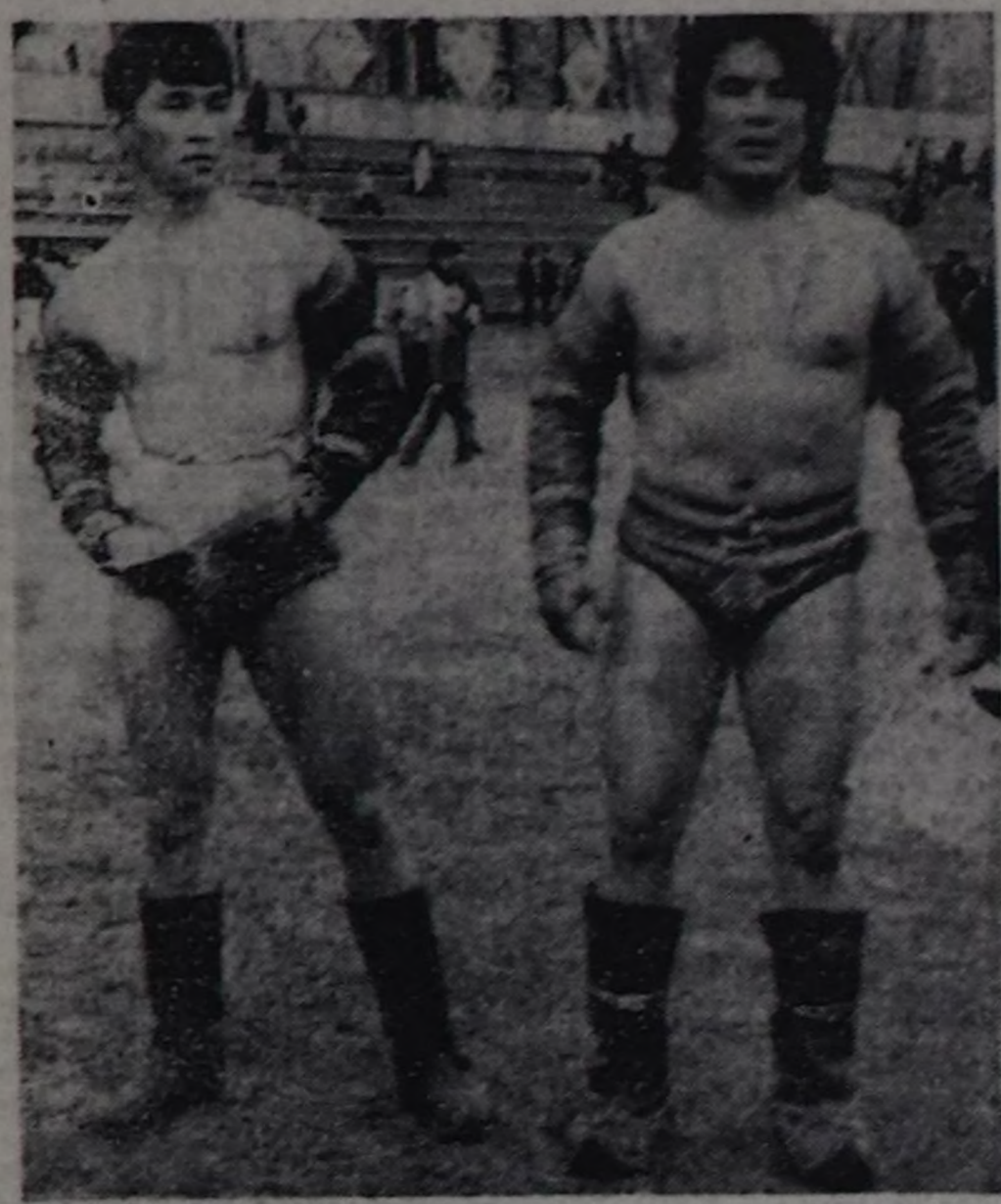
Америка кризистеп канчап үнгенил? Көзгө ажал-агыга байдл...

Тугалар кылдыр шилей бергендер. Ол монотр хараал...

Э. СЕМЕНОВ, Профессор, физика-математика элемеинин доктору...

ЧАСТЫҢ БОЛГАШ КҮШ-АЖЫЛДЫҢ БАЙЫРЛАЛЫНДА

Оюн Каваевич ООЛАК

(Төңүзү, Эгези 1-ги арын- да). Сөөлү салыкта Уран-оол Алдын-оол-биле жүрүшүп турган, эчок баскыш, ийнекеш, боду-ла барып дуушкан. Ийчанга А. Куулар бири бири шаңдалы чаалап алган.

Виктор КАРА-САЛ. («Шыны» корр.).

ЧУРУКТАРДА: (он талаан) шүүгөн мөгө Алдын-оол Куулар, жүрүрөшкөн — Уран-оол Донгаз; чаштар база ойнап байырлаан. Ондар ОХЕМЧИКТИҢ фотолору.

Өг-бүлөгө күш-ажыл кижизидилгези

КҮЗЕЛ, ТУРА-СОРУК БАР БОЛЗА

Күш-ажыл — уруглар кижизидилгезинин база бот-кижизидилгезинин школасы. Чоң күш-ажылды амырдалдын үздөгүн — деп уелер, сайлап, бестээр — аштак, өлк чылдар — өздөлөсө, «кол чыгар» — аштак тодар, хоозун чугаа — дуза чоң, «ажыл соода», «ем-амалына» деп ашак-төтүнгө билиндирип, күш-ажылды арга мергежилдерге кыжыктарып чораш.

сургап, топтук-томааның, оожум, кезээ, дузаарак, күш-ажылгыр кыдыр өөрдөп чораш.

бирээп. Суурда унты идик даараар «Угула» деп база «Эргаш» деп дук дыман, ээрер бичи кооперативтер база ол ышкык сожжонун уругу электери Юрий Шырапович Монгуштуң чөгөтканы тараа соктаар электери күжү-биле ажилдаар аппаратты амырдап эгезин, рынок үзүндө кижилеринин амырдалыгына уугу деткимче, дузаны чедирип турары өөрүчүгүдү. Тараа соктаары кайы хире күштү, үйдүн негээр ийик, а ол аппаратка ийи хуум арбайны хары уга уруукаш, 4 минута шоңалар, ооң челин каантар сеп, чымал бээр, ол тускы айы өрөөлдүг апаара, челин даа турбас, боду угуурун, амыр-ла. Өскө куураар черинге демги арылган алганы арбайны 2-3 үзүктөп ургаш, 2 минута иштинде чуура, каян безин артас, малгалы-ла. Чинге-тарааны база ышкыар соктаар. Бо ээрерге кижилерин күш-ажылды чигелеринге, үш-шагыш камнап аларына дыка-ла ажыктар чоруу, 10-20 минута иштинде ычкы чорой баар сеп. Кыздала ажиттыган «Ужук» деп шаңдалып идик-хеп, бөртөшкө тура-орукту, кезээ, бөдүрү, ишчиг, хундуу-кеч, биче сеткилдиг, дузаарак ашкы-чындыг.

ЧУРУМ ЕЗУГААР ЧОРУДАР

Чоокта чаа Тыва Республикасы «Мемориал» иштиндеги баштаар черини кижизидир республиканың чаа томулуктан прокуратура Анатолий Дамба-Хуурак-биле ужурашкан. Ужун чылардан бечен чылардын эгезинге чер болгулан ханың репрессияларга таварышканын арыг аттары катал тургузуу, агартып болгаш оларга компенсацияларын төлөшүшү, чигелелер тысырлыш дугайында чуура болган. Репрессияларга буруу-лугларга амыр күштүг боор турар хоюлдуулар «Ужугар харынасалга хурадыр дугайында Россия Федерациясының Президентинин Б. Н. Ельцин 1991 чылдың октябрь 18-те Хоюлуга чыга салган болгаш.

Ала-чурттуң Улуг дайымын-га киржин турган тыва алыттыг эскадронун бири азы-оодунун командири чораш, халыкка майор, күш-ажылдын хоочуну Оюн Каваевич Оолак үр араан соода, 1992 чылдын май 3-те 80 харлап чораш мөңүн.

Аныктарның шаңнал, шыгжамыр, акша-бараан ойнаашкыныг салышкынын, а ол ышкык тодаргай уде хуусаалыг шыгжамырларын ажыдары болгаш чоңдан хүлээп аларын Россия Федерациясының Тыва Ажаалга бакхызы соксатканын дыңдадып турар.

СУРГУУЛДАРНЫҢ КИЧЭЭНГЕИНИГЕ

Эрзин райондан Кызыл хоорайның дээди болгаш ортумак өөредилге черлеринде өөренип турар сургуулар-биле районун удурткучулары би чылдың май 12-де 12 шакта Улусчу чогадылга бакхыныга ужуражар.

Чармалдар салдырады

КЫЗЫЛДА КҮРҮНЕНИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУДУ дээди эртемнигерин бот-өөрөдиге салдырады дараазында эртемнен азы-биле ийги эртем мергежилди чедип адыр кылдыр хүлээп алышкыны эгезлэн.

КЫЗЫЛДА КҮРҮНЕНИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУДУ бот-өөрөдиге салдырады кирер

күзелдиглеринн хүлээп алышкыны чарлап тур. Билдиршикнигерин өөредилге системизында ажилдап турар хамааттылардан оларның харназыны хамаан чока хүлээп алыр.

орус дылга азы тыва дылга (диктант), математикага (аас-биле). «Информатика болгаш саналга техниказы» мергежилге — башкылат талазы-биле дээди эртемнигерлерге.

КИНО

Ала-чурттуң Улуг дайымын болгаш күш-ажылдың хоочуну Оюн Каваевич ООЛАКТИҢ

МАП 6-ДА «НАЙРАЛ»: «Черный принц Азуба» (2 сериялар) 10.00, 12.50, 15.40, 18.30. Видеозал: «Никс нах-аконом» 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00 шактарда.

«ВОСТОК»: «Смертельный танец» 15.00, 17.00, 19.00 шактарда.

Улус депутаттарынын Эрзин район Совети, оон күжүктүк комитети болгаш Эрзин районуң харылаа бөлүрү, «Республиканың» район садыры күш-ажылдың хоочуну Ольга Михайловна ОРУС-ООЛДУҢ

Индекс 6Н7000 Кызыл хоорай Красноярская, 100. РЕДАКЦИЯ КОЛЛЕГИЯЗЫ: Н. С. Базыр (та омысалады секретары) А. С. Дембирель (кол редакторунн оралакчызы) В. М. Сат К. К. Сат (кол редакторунн оралакчызы). Ш. М. Суган. Н. С. Эгези

алдыр чер — 334 26; кол редакторунн оралакчылары — 333 91; — 334 17; харысалагы секретарь — 334 92; оралакчызы — 345 93; КИЛИДИСТЕР: улус депутаттарынын Советтерин, иштинде-подыктиг болгаш соңал айттылар — 334 19; — 334 98; улусчу — 334 49; 336 73; кезээ ажалгыч — 341 16; культура болгаш улус өөредилгези — 339 15;

Май 7-де 18 шакта Улусчу чогадылга бакхыныга (эрги ПЧБ) чогаалчы база бот-тывынны композитор Игорь Иргиттиң чогадыкчы кезээни болур. Аңаа «Азия-төү» деп хөгжүм бөдүр, тыва театрын артистери, ыраажылар, композиторлар киржир.

Тыва Республиканын Нем ундур чер полиграфия болгаш нем салымын хелестеринин талазы-биле күрөөни комитетинин типографиязы Кызыл Шетиниң болгаш Кравченко куумчузу балын № 1.